Евангелието от Свети Йоан

GA 94

Рудолф Щайнер

The Gospel of St. John

Introductory Note

First Lecture, Berlin, 19th February, 1906

На 12 и 13 февруари 1906 г. Рудолф Щайнер изнася две лекции в Кьолн върху „ *Евангелието от Йоан като документ, описващ посвещението“* , които са публикувани в GA 97 на пълното издание на произведенията на Рудолф Щайнер на оригиналния немски език под заглавието „ *Das Christliche Mysterium* “ . Няколко дни по-късно в Берлин той говори и за Евангелието от Йоан. Първоначално е било предвидено тези лекции да бъдат поместени в GA 96, озаглавено „ *Ursprungs-impulse der Geisteswissenschaft“* . По технически причини те са отложени за GA 94, която все още е в процес на подготовка и съдържа също осемте лекции върху Евангелието от Йоан, изнесени в Мюнхен.
За съжаление, бележките от тези берлински лекции са много оскъдни, но въпреки това съдържат съществен материал относно христологията. Предвид факта, че публикуването на том 94 се е състояло едва през 1979 г., тези три лекции са били междувременно отпечатани в този вид.

Лекция I	**19 февруари 1**
Лекция II	**26 февруари 1**
Лекция III	**5 март 1**

Лекция I

Днес и следващия път ще говоря за Евангелието от Йоан. Бих искал да отбележа, че това, което имам да кажа, ще бъде наистина разбираемо само за онези, които вече са донякъде запознати с духовната наука. Би ни отклонило твърде много от пътя ни, ако се впускаме във всичко непознато за нетеософите.

Вероятно сте наясно, че напоследък текстовата критика на Новия завет дискредитира Евангелието от Йоан като исторически източник. В богословските среди – поне в напредналите – се казва, че първите три евангелия, синоптичните евангелия, са единствените документи, отнасящи се до живота на основателя на християнството. Те се наричат синоптични, защото могат да бъдат взети заедно, за да образуват обща картина на живота на Христос Исус. От друга страна, съвременните богослови се опитват да тълкуват Евангелието от Йоан като вид поетично произведение, изповед на вярата, писания на човек, изобразяващи неговите чувства, неговия интимен религиозен живот, такъв, какъвто се е зародил в него под въздействието на християнството. По този начин Евангелието от Йоан може да се разглежда като набожно произведение, дълбоко прочувствено изповедание на вярата, а не като нещо, което може да се приеме като християнски исторически факт.

Но за всеки, който се потапя в писанията на Новия завет, един факт е безспорен: от Евангелието от Йоан произтича непосредствен живот и има убеждение, източник на истина от различно естество от това, произтичащо от други религиозни писания. Има сигурност, която не се нуждае от външно потвърждение. Има чувство, което обзема човека, когато се срещне с Евангелието от Йоан, ако е чувствителен към вътрешния душевен живот и духовната преданост. Само с помощта на духовната наука човек може да разбере защо е така. Много пъти съм ви казвал как духовната наука помага за по-тясна връзка с религиозните документи.

Всички знаете, че когато човек за първи път се сблъска с писанията, той възприема отношението на обикновен човек и приема фактите такива, каквито са описани, без критика; той взема хляба на религиозния живот от тези източници и се задоволява с него.

Много хора от нашето време, които са имали този наивен поглед върху света и след това са станали „умни“, са станали „просветени“, са забелязали противоречията в евангелията. След това са отхвърлили евангелията и са загубили вяра. Те са казали: Не можем да примирим това да останем верни на тези писания и да търсим мъдрост в тях със съвестта си и чувството си за истина. Това е етапът на „умните“, вторият етап.

Съществува и третият начин, по който хората подхождат към религиозните документи. Те започват да ги обясняват символично. Започват да виждат в тях символи и алегории. Това е пътят на свободомислещите, особено в последно време.

Бруно Виле, редактор на вестник „Der Freidenker“ („Свободномислещият“), сега е избрал този път. Той е започнал да обяснява символично мита за Христос и Библията като цяло. Наистина необходимият път на развитие, от който човек се нуждае, вътрешен поврат, не може да произтече от това. Тези, които са по-малко изобретателни, ще обясняват писанията по-малко изобретателно. Други, които са по-изобретателни, ще бъдат по-добри. В него ще се прочете много, което произтича от човешката изобретателност. Следователно третият път е наполовина вярващо, но произволно отношение.

След това има съвсем различна гледна точка. Човек научава, че има реалности, отнасящи се до висши светове, че освен нашия сетивен свят, има и душевно-духовни неща и че религиозните откровения не се отнасят до сетивния свят, а представят факти от един висш свят. Тези, които са опознали реалностите на астралния свят, който се намира зад нашия сетивен свят, и на деваканичния (или ментален свят), който се намира още по-дълбоко, ще стигнат до ново и по-висше разбиране на религиозните източници. Невъзможно е да се разбере Евангелието от Йоан, без да се издигнем до такива висши светове. Евангелието от Йоан не е поетично произведение, нито писание, произтичащо от обикновен религиозен плам, а излага откровения от висши светове, които авторът на евангелието е получил. Нещо подобно е - ще го опиша накратко. Подкрепящите доказателства няма да разглеждам днес; може би мога да се спра на тях следващия път. Авторът на Евангелието от Йоан е научил, чрез опит във висши светове, какво се е случило в „началото на нашата ера“, свързано с живота на основателя на християнството и неговите дела.

Нека ви дам пример за разликата между простото знание и истинското разбиране. Наскоро споменахме тук, че някой може да е до нас, можем да видим как изглежда, но не е задължително да го познаваме истински такъв, какъвто е. Разказах историята на певицата, която на едно вечерно парти седнала между Менделсон и някой друг, когото не познавала. Тя се разбирала много добре с Менделсон, но към другия гост, въпреки че бил много учтив, изпитвала отвращение. След това попитала: „Кой беше този досадник отляво на мен?“ Отговорът бил: „Беше известният философ Хегел“. Ако на дамата беше казано преди това, че великият философ Хегел ще присъства на парти, това вероятно само по себе си щеше да е достатъчно, за да приеме поканата. Но тъй като той седеше до нея непознат, той беше досадник. Това е разликата между виждането и разбирането, между простото знание и разбирането.

Този, който беше основателят на християнството, не би могъл лесно да бъде разпознат, ако човек притежаваше само обикновения интелект, използван в сетивния свят. Той се нуждаеше от това, което християнските мистици толкова често изразяваха с дълбок и красив език. Това е имал предвид Ангелус Силезий, когато е казал:

Ако Христос се беше родил във Витлеем хиляди пъти
, а не в теб самия, тогава ти си загубен завинаги.
Съществува вътрешно преживяване на Христос – съществува възможността да се осъзнае вътрешно това, което външно се е случило като събития в Палестина между 1 и 33 г. сл. Хр. Този, който е дошъл на този свят от висши светове, трябва да бъде разбран от висш свят. И този, който Го е изобразил най-дълбоко, е трябвало да се издигне до двата висши свята, които споменахме – астралния и деваканичния, или менталния свят. Това издигане на Йоан, ако така го наречем, е било издигането в тези два висши свята. Неговото Евангелие ни разкрива това.
Първите дванадесет глави съдържат преживяванията на Йоан в астралния свят. От тринадесета глава нататък това са неговите преживявания в деваканичния или менталния свят. Този, който го е написал, казва за Христос (думите не трябва да се приемат буквално): Тук, на тази земя, Той е живял, тук е работил с божествени сили, с окултни сили. Той е лекувал болни, той е преминал през всичко - от смъртта до възкресението. Невъзможно е да се разберат тези неща с обикновения интелект. Тук, на земята, няма наука или учение, чрез които човек би могъл наистина да разбере какво се е случило. Но има възможност да се издигне до висшите светове. Там човек може да намери мъдростта да разбере Този, Който е ходил тук на земята сред нас. Така авторът на Евангелието от Йоан се е издигнал до двата висши свята и е бил посветен. Това е било посвещение и авторът описва своето посвещение в астралния свят и деваканичния или менталния свят.
В древността, в региони, където човешкото тяло все още е било пригодено за тези неща, подобно посвещаване се е случвало по следния начин. Човекът е трябвало да премине през един вид сънно състояние. Това, което сега отнема няколко години при едно съвременно европейско посвещаване – защото съвременният европеец вече не може да премине през процеса, който ще опиша – това, което днес се постига чрез дълги упражнения по медитация и концентрация, е било постигано за кратко време от някои хора, след подходящи упражнения по медитация и концентрация. Особено подчертавам, че всеки, който наистина желае да получи посвещаване, трябва, под някаква форма, да се изправи пред двете важни преживявания, които ще бъдат описани – макар и по малко по-различен начин. Той трябва да премине през един вид сънно състояние. За да разберем природата на съня, нека си припомним какво се случва, когато човек спи. Тогава висшите тела на човек се отделят от низшите му тела. Човек се състои от физическо тяло, което може да се види с очите си. Вторият член е етерното тяло, което обгражда физическото тяло и което е много по-фино от физическото тяло. В него действат токове и органи с чудесно разнообразие и блясък. Етерното тяло съдържа същите органи като физическото тяло. То има мозък, сърце, очи и т.н. Те представляват силите, които са образували съответните органи. Все едно човек охлажда вода в съд, докато се превърне в лед. По този начин трябва да си представите

възникването на физическите органи чрез уплътняването на етерните органи. Етерното тяло се простира само малко отвъд физическото тяло.
Третият член е астралното тяло. То е носител на желания, мечти, страсти и т.н. То прониква във физическото тяло под формата на облак. Има цветове - бурните страсти се появяват като светкавици. Особеностите на темперамента се плъзгат през тялото в светещи точки с различна интензивност. Целият вътрешен човек се изразява в светеща форма. Това е истинското его на човека, носител на висшия център на неговото същество. При нормален сън физическото и етерното тяло лежат в леглото. Те са тясно свързани. Астралното тяло и всичко останало са разделени. Докато човек не прави нищо конкретно, той е в безсъзнание, когато астралното тяло е извън физическото тяло. Човек е толкова в безсъзнание, колкото би бил във физическия свят без очи или уши. Човек би могъл да живее колкото си поиска във физическия свят; ако човек нямаше очи, нямаше да има цветове, ако човек нямаше уши, нямаше да има звук. Така е, когато астралното тяло е извън физическото тяло. То е разпръснато в душевния свят, но човек не вижда този свят, нито го осъзнава, защото няма астрални сетивни органи. Те трябва да се формират постепенно. Ако човек не практикува упражнения, той остава в безсъзнание във висшите светове. Но ако практикува, тогава може да постигне съзнание в тези висши светове. Когато астралното му тяло придобие органи, той започва да вижда астралния свят около себе си. Тези от вас, които често са посещавали тези лекции, знаят, че има седем такива органа. Те се наричат колела, чакрами или лотосови цветове. Двулистният лотос се намира между очите - между веждите, шестнадесетлистният се намира в областта на ларинкса, дванадесетлистният се намира в областта на сърцето. Ако тези органи се развият постепенно, човек става ясновидец в астралния свят.
Това астрално виждане е нещо съвсем различно от физическото зрение. Можете да добиете известна представа за астралното виждане, ако помислите за потока на сънищния живот. В сънищата имаме символични картини - истински символи. Човек вижда символи. Човек губи съзнание за това, което се случва тук, във физическия свят, но може да преживее в символични картини събития като живота на Христос Исус, както Йоан го описва от собствения си опит в астралния свят. Описания от този характер формират съдържанието на първите дванадесет глави на Евангелието от Йоан. Не ме разбирайте погрешно. Знам, че мнозина ще кажат: Ако всичко това е астрален опит, тогава не е нищо реално и това, което ни се разказва за основателя на християнството, не е автентично. Но това не е така. Би било все едно да се отрече, че човек от плът и кръв може да бъде гений, защото не може да се види гений. Въпреки че човек научава истината за Христос Исус само на астрален план, все пак е факт, че той е живял живота си на физически план. Ние си имаме работа със символи на астрален план и външна реалност на физически план. Нищо не се отнема от фактите, когато ги разбираме по-дълбоко в смисъла на Евангелието от Йоан.

Посвещението в астралния свят се предшества и зависи от това, което се нарича медитация. Това означава, че душата потъва в себе си – често съм го описвал тук. За да достигне медитативно преживяване, човек трябва да се направи сляп и глух за всички сетивни впечатления. Нищо не трябва да може да го смути. Оръдията могат да изстрелят, без човек да го осъзнава във вътрешния си живот. Човек не постига това изведнъж, но чрез постоянна практика може да постигне тази способност. Човек трябва да се изпразни и от всички минали преживявания. Паметта трябва да бъде заличена. Душата трябва да се занимава само със себе си и тогава от нейното вътрешно същество възникват вечните истини, които са способни – не само да събудят нашето разбиране – но и да освободят способности, които спят под магия в душите ни. Тези велики вечни истини ще се издигнат в човека според зрелостта, която е постигнал чрез своята карма – едната, както казва Субба Роу, в седем въплъщения, другата след седемдесет години, другата след седем години, други след седем месеца, седем дни или седем часа.
Йоан излага средствата, чрез които душата му е била водена до възприятие на астралния план. Формулата, която той използва за медитация, стои в началото на неговото евангелие. „В началото бе Словото; и Словото беше у Бога; и Словото беше Бог. То беше в началото у Бога. Всичко чрез Него стана; и без това Слово не стана нищо от това, което е станало. В него беше живот, и животът беше светлината на човеците. И светлината свети в тъмнината, и тъмнината я не обзе.“
В тези пет изречения се крият вечните истини, които са освободили магията в душата на Йоан и са довели до великите видения. Това е формата на медитацията. Тези, за които е написано Евангелието от Йоан, не трябва да го четат като която и да е друга книга. Първите пет изречения трябва да се приемат като формула за медитация. След това човек следва пътя на Йоан и се опитва да преживее това, което той е преживял. Това е начинът да се направи; така е замислено. Йоан казва: Правете това, което Аз направих. Нека великата формула „В началото бе Словото“ действа във вашите души и ще потвърдите казаното в първите ми дванадесет глави. Само това може наистина да помогне за разбирането на Евангелието от Йоан. Така е замислено и така трябва да се използва. Често съм говорил за това какво означава „Словото“. „В началото“ не е добър превод. Всъщност трябва да гласи: От първичните сили се появи Словото. Това е значението му: Словото излезе, излезе от първичните сили. Следователно „в началото“ означава: произлизане от първичните сили.
Когато човек е в това състояние на сън, той вече не е в сетивния свят. Той се премества в душевен свят и в този душевен свят преживява какво всъщност е сетивният свят. Истината на сетивния свят се разкрива. Той започва от тези думи, произлизащи от сетивния свят, водещи обратно към първичните сили, и се издига до думите на истината. Всяка истина има седем значения. За мистика, потопен в съзерцание, тя обаче има следното значение: Знанието, Словото, което се появява,

не е нещо, което се отнася само за вчера и днес, а това Слово е вечно. Това Слово води към Бога, защото винаги е било с Бога, защото е самата същност, която Бог е вложил във всички неща.
Съществува обаче и друг начин да се разбере това и човек го придобива, ако се връща ден след ден към знаменателните думи: „В началото бе Словото“. Когато човек започне да разбира не с интелекта, а със сърцето, така че сърцето да стане едно с тези думи, тогава силата започва да действа и там започва състоянието на ума, за което говори Йоан. Той го казва с голяма яснота: „Всичко чрез Него стана; и без Словото не стана нищо, което стана“.
Какво откриваме в това Слово? Намираме живот. Какво възприемаме чрез този живот – чрез тази светлина? Трябва да приемаме тези религиозни текстове съвсем буквално, ако искаме да постигнем висше знание. Къде свети тази светлина? В тъмнината на нощта. Тя идва при тези, които спят. Тя идва при всеки, който спи. Но тъмнината не я проуме – докато не се развие способността да я възприемаме на астралния план. Така петият стих трябва да се разбира буквално. Астралната светлина свети в тъмнината на нощта, но човек обикновено не я вижда, първо трябва да се научи да вижда.
Когато всичко това стана реалност за автора на Евангелието от Йоан, светлината просветна и той видя кой е Той, чийто ученик и апостол е бил. Тук, на земята, той Го беше видял. Сега Го беше намерил отново на астралния план и знаеше, че Този, Който е ходил по земята в плът, се различаваше само в едно отношение от това, което живееше в най-дълбокия му вътрешен свят. Във всеки човек живее божествен човек. В далечното бъдеще този божествен човек ще се издигне възкръснал във всеки човек. Както човекът стои пред нас днес, той е, във външния си вид, в по-голяма или по-малка степен, израз на вътрешния божествен човек и този вътрешен божествен човек работи постоянно върху външния човек.
Миналия четвъртък [Публична лекция, Берлин, 15 февруари 1906 г. „Прераждане и карма“] вече посочих как може да се илюстрира това с едно просто сравнение. Вижте едно дете. Човек би могъл да се изкуши да каже, че тези невинни черти са дошли от бащата или майката, чичо или прародител. Всичко в детето обаче се изразява в чертите, в жестовете на ръцете и във всичките му движения. Това, което дреме в детето, се стреми да се изрази. Накрая индивидът се появява и физиономията става израз на индивидуалната душа, докато преди това е показвала по-скоро семеен тип. При първобитния човек индивидуалната душа обикновено все още дреме и съществува оскъдно. В хода на много прераждания и усилия индивидът се появява, душата придобива повече власт над физическото тяло и физиономията приема отпечатъка или израза на вътрешния човек. Незрелият човек изразява малко от силата на душата. Постепенно човекът узрява и пълната зрялост се достига, когато вътрешното слово се е превърнало напълно в плът – когато външното се е превърнало в точен отпечатък на вътрешното, така че духът да

проблясва през плътта. Това обаче Йоан разбра едва когато висшият му Аз се появи ясно пред астралните му очи. То застана пред астралните му очи и той знаеше: Това съм Аз. Днес го преживях на астралния план. Обаче то постепенно ще се спусне, както се случи в Него, когото последвах. Това е дълбоката връзка между Христос Исус и божествения човек, която съществува във всеки човек. Това е дълбокото вътрешно преживяване на Йоан. Вътрешната душа живее несъзнателно в човека и той я осъзнава само чрез процесите, които описахме.
Какво означава да кажеш: нещо става съзнателно. Можем ли да осъзнаем нещо, което живее в нас? Докато то живее само в нас, ние не го осъзнаваме. Човек не е наясно какво носи в себе си, какво е субективно. Ще използвам едно грубо сравнение, за да поясня какво имам предвид. Всички вие имате физически мозък, но не можете да го видите. Той трябва да бъде изваден, за да можете да го видите. По същата причина, макар и с известна разлика, не можете да видите висшето си аз. Това е „Аз-ът“ във вас. Но то трябва да излезе, ако искате да го видите, и това може да се случи само на астрален план. Когато е отвън и се изправи пред вас, тогава духовно е все едно имате физически мозък на плато и го правите обект на сетивното си възприятие.
Авторът на Евангелието от Йоан описва този процес. Неговото собствено висше его се явява пред Него – неговото собствено висше его, което в своята пълнота представлява Христос. Когато знаете това, ще можете да разберете определени намеци и истини в Евангелието от Йоан. Ще можете да разберете някои неща доста добре с помощта на това, което казах дотук. На окултен език се описва това, което обитава това его – физическото тяло, което то е построило за себе си, за да живее в него – като храм. Така се казва: Душата обитава в храма.
Не е съвсем безболезнена процедура, когато за първи път душата трябва да напусне храма на тялото, за да стане видима извън него. Това напускане на тялото не е безболезнено. Всичко, което формира тази висша връзка с физическото тяло, са окови, които не е толкова лесно да се разхлабят. Представете си, че сте вързани с окови и се разхлабвате. Бихте изпитали болка чрез това разкъсване. Това е като процес на разкъсване, когато астралното тяло напуска физическото тяло, когато го напуска, осезаемо. Напускането на тялото в сън е различно, човек не го осъзнава. Ако човек го напусне съзнателно, тогава изпитва болка.
Когато човек започне да развива астрално съзнание, нещата на астралния план му се струват като в огледало. Числото 165 не трябва да се чете като 165, а като 561 - като отразен текст. Всичко изглежда обърнато на астралния план. Дори времето е обърнато. Когато следвате някого на астралния план, започвате оттам, където е той. След това се връщате към неговото раждане. Можете да го следвате на физическия план напред; на астралния план назад. Напускането на физическото тяло е така: сякаш напускаме храма на физическото тяло и сме хванати от всички страни. Това е събитието, което Йоан иска да опише. Той напусна тялото си, за да изпита Христос,

своето висше божествено аз, изправено пред него. Хората около него имат астрални тела, силно свързани с физическите им тела, сякаш с окови. Ако Йоан беше останал като тях, той щеше да продължи да бъде окован за физическото си тяло.
Нека сега прочетем как това събитие е описано образно и символично в Евангелието от Йоан, глава 8, стихове 58 и 59: „Исус им каза: Истина, истина ви казвам: Преди да се е родил Авраам, Аз съм.“ Тогава те взеха камъни, за да хвърлят по Него; но Исус се скри и излезе от храма, като мина през тях“, през препятствията. С това завършва осмата глава. Това е излизането на астралното тяло от физическото тяло. Последният акт, водещ до напускането на физическото тяло и до по-висше виждане, обикновено трае три дни. Когато тези три дни изтекат, човек достига съзнание на астралния план, сравнимо с това, което преди това е преживявал на физическия план. Тогава човек се обединява с висшия свят.
На окултен език това съединение с висшия свят се нарича брак на душата със силите на висшия свят. Когато човек напусне физическото тяло, това му се струва така, както би се явила майка на новородено дете, ако детето можеше да бъде в съзнание при раждането си. Така физическото тяло се изправя срещу него и астралното тяло може много добре да каже на физическото тяло: „Това е майка ми.“ Когато човек е отпразнувал този брак, той може да каже това. Човек може да погледне назад към предишния съюз. Това може да се случи след три дни. Това е окултната процедура на астрален план. В глава 2, стих 1 се казва: „А на третия ден имаше сватба в Кана Галилейска; и майката на Исус беше там.“ Това е образният израз на това, което току-що казах. Случи се на третия ден.
Когато човек навлезе в астралния свят, той се озовава в област, от която може да се издигне още една стъпка в един още по-висш свят – менталния или деваканичния свят. Това навлизане в деваканичния свят може да се постигне само с цената на пълното унищожение, смъртта на нисшата природа. Той трябва да премине през трите дни на смъртта и след това да се пробуди. След като е постигнал видение на астралния план и картините на астралния план са се изправили пред него, той е зрял и готов да получи знания на менталния или деваканичния план. Тогава е възможно да се опише пробуждането на деваканичния план. Да се намериш на по-висшия план със съзнателна яснота на мисълта, това е пробуждането на Лазар. Йоан описва пробуждането на Лазар. Преди това той е показал, че чрез тази верига от събития човек може да влезе във висшите светове. В глава 10, стих 9 се казва: „Аз съм вратата; през мен, ако някой влезе, ще се спаси, ще влиза и излиза, и паша ще намира“. Това е пробуждането на това, което е било обгърнато от сън и сега е пробудено на деваканично ниво. Йоан преминава през него. Йоан е Лазар, а Йоан не означава нищо повече, нито по-малко от описаното в първите му дванадесет глави. Той описва като астрално преживяване, че е бил пробуден на астралното ниво. След това е последвало посвещението за деваканичното ниво. Три дни той е

лежал в гроба и след това е получил пробуждането. Възкресението на Лазар е пробуждането на Йоан, който е написал евангелието.
Прочетете всичко до главата за възкресението на Лазар и няма да намерите никъде споменаване на Йоан. Помислете за Лазар и Йоан. За Йоан се казва (Йоан, гл. 13, ст. 23): „А един от учениците Му, когото Иисус обичаше, се беше облегнал на лоното Му.“ Относно Лазар ще намерите същите думи – че Той го обичаше. Това е същият човек. Той не е споменат преди пробуждането. Той се появява за първи път, след като е „възкресен от мъртвите“.
Това са загадките, скрити в Евангелието от Йоан. Ученикът, когото Господ е обичал, е този, когото самият Господ е посветил. Авторът на Евангелието от Йоан е този, когото Господ е обичал. Как е могъл да каже това? Защото е бил посветен, първо на астралния план, а след това на деваканичния план. Ако човек е способен по този начин да открие по-дълбокия смисъл на Евангелието от Йоан, тогава ще може да го разбере в истинската му дълбочина и тогава то се превръща в един от най-великите текстове, писани някога. Това е описание на посвещението в дълбините на вътрешния живот на душата. Написано е така, че всеки, който го чете, да може да следва същия път. И това може да се направи. Изречение по изречение, дума по дума, човек може да открие в себе си, като се издигне до по-висшия план, това, което е описано в Евангелието от Йоан. Това не е биография на Христос Исус, а биография на развиващата се човешка душа. И това, което е описано, е вечно и може да се случи в сърцето на всяко човешко същество. Този текст е пример и модел. Следователно, то притежава тази жива и пробуждаща сила, която не само прави хората християни, но и им дава възможност да се пробудят за по-висша реалност. Евангелието от Йоан не е изповядване на вяра, а текст, който наистина дава сила и самоподдържащ се, независим по-висш живот. Това произтича от Евангелието от Йоан и този, който не просто иска да го разбере, а да го *живее* , наистина го е разбрал.
С тези няколко думи бих могъл да засегна само съдържанието. Следващия път ще навлезем в някои подробности. Тогава ще видите как всяко отделно изречение потвърждава казаното днес в общи линии. Стъпка по стъпка ще видите, че Евангелието от Йоан не е адресирано само до човешкия интелект, а до всички душевни сили на човека и че от него извира истинското душевно преживяване.

Лекция II

Последния път говорих за първите дванадесет глави от Евангелието на Йоан. Видяхме, че чудото с Лазар представлява посвещението на човек в духовния свят. Всяко изречение от Евангелието на Йоан насочва човек към висшия свят. Когато го съживим в себе си, ние опознаваме християнското посвещение. Тези, които познават други форми на окултно обучение и са наясно, че има други пътища на посвещение, също знаят, че този, който търси пътя днес, ще бъде воден по различни пътища. Те са известни на повечето от вас. Тези, които вече имат известен контакт с духовния живот, знаят, че има езотерична страна на нашите духовно-научни стремежи. Християнското посвещение има сходства с други начини на посвещение, но днес този път вече не може да бъде следван. Този, който би извървял по него, трябва да бъде воден от ръката на опитен учител, но с оглед на нашия съвременен нормален начин на живот е съмнително дали този път е все още отворен. Нека отново си припомним чудото с Лазар във връзка с християнското посвещение.

Ще започнем с нормалното състояние на сън. Какво се случва, когато човек спи? В човека имаме физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и его. Какво се случва окултно, когато човек спи? Физическото и етерното тяло остават в леглото. Астралното тяло, заедно с егото, се издига и се носи над тях под формата на пръстен, в случай на неразвита личност, а по-късно, под формата на физическо тяло. Астралното тяло не е неактивно. То има какво да прави. Когато човекът е буден, астралното тяло прониква и преплита физическото тяло. Когато е отвън, то работи върху физическото тяло, като го защитава и се грижи за него. Връзката на астралното тяло с физическото тяло е като тази на работник с неговата машина, но с разликата, че в този случай работникът е в машината, той одушевява различните части и ги кара да се движат. Тази прилика между работник и машина важи още по-добре, когато човекът спи. Тогава астралното тяло работи отвън. Какво прави то? То възстановява щетите, претърпени от физическото тяло през деня. Така че човек може да види недостатъците за хората, които спят лошо. Същества, принадлежащи към третото елементарно царство, имат влияние върху астралното тяло. Същества, принадлежащи към второто елементарно царство, достигат до етерното тяло, а тези, принадлежащи към първото елементарно царство, получават достъп до физическото тяло, за да го унищожат. Само когато астралното тяло работи върху физическото тяло по време на сън, тези разрушителни процеси се възстановяват.

Самото знание за това няма никакво влияние. Когато обаче човек започне да работи върху духовното си развитие, той трябва също да създаде необходимите условия, за да може астралното тяло да работи върху физическото. Медитацията влияе върху работата на астралното тяло върху физическото и етерното тяло през

нощта. Само на благотворни същества трябва да бъде позволен достъп до човешкото същество... Този, който търси посвещение, трябва да постигне максимално спокойствие. Това включва избягване на всички стимуланти, особено алкохола. Други изисквания за всеки по-висш стремеж са контрол на мисълта, морално безупречен живот, усилието да не се люлеем напред-назад от всяко чувство, било то болка или радост, а да поддържаме баланс в душата. Това прави възможно добрите същества да бъдат активни, когато астралното тяло работи върху физическото и етерното тяло по време на сън.
В посвещението, описано в Евангелието от Йоан, астралното тяло, заедно с етерното тяло, напуска физическото тяло. Последното остава сякаш мъртво. Това се има предвид, когато се казва, че Лазар е лежал три дни в гроба. Чудото с Лазар е сцена на посвещение. Астралното и етерното тяло трябва да бъдат върнати обратно във физическото тяло. Учителят осъществява това. Ученикът вече е „възкръснал“, който може да си спомни преживяванията във висшите светове. Това е възможно за всеки. Обаче това, което в миналото е било процес, продължаващ три дни и половина, днес се случва по различен начин. Преживяването е същото, но се постига с различни методи.
Ученикът на християнското посвещение трябва да премине през седем изпитания. Те не са били само физически, но и духовни преживявания. Тези, които са ги преживели, са знаели, че истинските преживявания са възможни извън тялото. На първия етап ученикът преживява как човекът е станал това, което е. Това се постига чрез следния ход на мисълта: Растението трябва да има минерална почва. Минералите са от по-нисш ранг от растенията. Но растението трябва да се поклони и да каже: „На теб, камък, макар че си по-нисш от мен, дължа съществуването си, живота си“. Животното е от по-висш ранг от растението. То диша кислород и издишва въглероден диоксид. Растението издишва кислорода. Животното трябва да каже на растението: „На теб, растение, смирено се покланям, защото без теб не бих могъл да живея“. Същата връзка съществува между по-висшестоящото човешко същество и по-нисшите царства. Той също трябва да им каже: „Ако не беше там, аз нямаше да съм“. Човек трябва напълно да се изпълни с това чувство и да се поклони с цялото си смирение. От дълбоко изпитано преживяване на благодарност човек трябва да може да се поклони пред това, което е по-нисше от самия него. Това е *измиването на краката* , първият етап от християнското посвещение. Христос се покланя пред учениците и им измива краката. Това, което се преживява тук, представлява символ на висшия свят. Този, който е способен да живее духовно във висшия свят, който е постигнал това дълбоко чувство, което Лазар е имал, той преживява *измиването на краката* във висшия свят. Този, който изпитва унижение във физическия свят, преминава през *измиването на краката* във висш свят. Това е знак, че е достигнал първия етап по пътя към посвещението. В тялото му това се

изразява с усещането, че всичките му мускули са новоукрепнали. Когато мускулите се стегнат след чувството на унижение, това означава първия етап от посвещението. Вторият етап от християнското посвещение е бичуването *и* побояването. Човек трябва да се научи да понася спокойно това, което преди го е наранявало – да поеме върху себе си страданието на света. Това също намира израз във висшия свят. Силата, придобита от душата, се символизира като бичуване и истински удари. Тогава един ден човек усеща някакво боцкане или жилене по цялото тяло – знак, че е издържал изпитанието. Това е истинско преживяване, през което човек преминава, когато следва този път. Великите мистици са го преживявали. Такъв човек е достигнал втория етап.
Третият етап е *коронясването* с тръни. На този етап човек не само понася болка, но и презрение от страна на своите ближни. Човек трябва да спечели силата да понесе чувството на унищожение, когато няма никой, който да му даде кураж и сила, освен самия него – когато е смятан за напълно безполезен, но въпреки това остава вътрешно изправен. Така трябва да се преживее. В духовния свят това се усеща като коронясването с тръни. Човек вижда себе си с трънен венец. Болките в главата ще се усещат и във физическото тяло. Промени настъпват в мозъка, нещо, което по-късно става забележимо и в будно състояние.
Четвъртият етап е *разпятието* . Чрез него човек се научава да усеща собственото си тяло като чужд предмет, нещо като парче дърво. Той вече не свързва егото си с тялото си. В духовния свят той вижда себе си с кръста на гърба си. С това се достига четвъртият етап. Физически се появяват стигматите. В случая с някои светци това не е мит. Това показва, че са достигнали четвъртия етап. Такива светци са носители на кръста.
Ако човек е стигнал дотук, той достига до петия етап. Това е мистичната *смърт* . Целият свят изглежда сякаш покрит с воал. Всичко наоколо е загубило старата си стойност. Докато човек се чувства така изгубен в тъмнина, внезапно воалът се разкъсва и той започва да вижда крайната духовна и изначална цел. Той се взира в един съвсем нов свят. В същото време той се научава да разпознава какво се крие в дъното на човешката душа. Той става втори човек до себе си и гледа надолу към нисшия си аз, който е отделен от него. Тялото му е майката, която вижда да стои под него, а преобразеният нисш аз е ученикът, който свидетелства, че Христос е жив. Сега висшият аз може да каже на нисшия аз: „Ето майка ти!“ (Йоан, гл. 19, ст. 27).
Когато човек премине през тази пета станция, той може да премине към шестия етап - погребението *и възкресението*. Всичко, свързано с тази планета, се превръща в тялото на християнския мистик. Той чувства, че цялата земя е част от него. Той е престанал да бъде отделно същество. Той е едно цяло с целия живот на земята. Чрез погребението той е вътрешно свързан с нея. Гробът става източник на неговия опит - човекът и животното, растението и скалата около него стават прозрачни. Той

е загубил собствения си отделен живот, висшият живот на цялата Земя... Седмият етап е известен като възнесение *в небето*. Това означава, че той е напълно възнесен в духовния свят.
Евангелието от Йоан е описание на този християнски път на посвещение. Който го приема като разказ за външно събитие, не го разбира. То може да бъде разбрано само ако човек го е преживял вътрешно. Това има предвид Ангелус Силезий, когато казва:

Когато се издигнеш над себе си и позволиш на Бог да управлява:
Тогава в духа ти е възнесението, завинаги и завинаги.
— Ангел Силезий, *Херувинският скитник*

Както никое създание не може да види слънчевата светлина, освен ако очите му не са отворени, така и никой не може да разбере мистерията на Голгота, ако не я е преживял вътрешно. След като човек стигне до такова вътрешно преживяване, може да разбере защо изчислението на времето е разделено на преди и след Христос. Християнството достига истинския си смисъл, когато се следва като вътрешен път. Евангелието от Йоан е документ, който може да се живее изречение по изречение. Ако човек го е живял, знае, че външната критика не е приложима. Всяка критика изчезва и всяко съмнение изчезва, ако човек знае, че написаното трябва да се живее докрай. Всеки ред може да се живее вътрешно. Християнският дух трябва да се преживее в дълбочината на душата. Този, който е видял сам как се е случило всичко, знае, че говори истината и я казва. Защото той е възкръсналият Лазар.

Лекция III

Това, което казахме досега за Евангелието от Йоан, ни въведе дълбоко в същността на християнството и ни показа каква дълбока мистична сила се крие в този християнски документ. Видяхме, че той не бива да се чете като отчет за външни събития или исторически разказ, а като сценарий, гравиран от живота, така че всяко преживяно изречение да преобрази нещо в нас.

Проследихме седемте етапа на духовно издигане в живота на Свети Йоан. Днес ще добавим нещо, което отива още по-дълбоко. Няколко примера ще покажат, че не съм наложил произволно значение на евангелието, а че чрез окултното учение сме способни да разберем много неща, които иначе биха останали тъмни и неразбираеми. Първо ще ви напомня за седемте етапа на посвещение, които са съществували по времето на раждането на християнството.

В последната лекция се запознахме с християнското посвещение, но не християнството е това, което е направило посвещението възможно. По всяко време, откакто е имало хора, каквито ги познаваме, на земята, е било възможно да станеш посветен – да се издигнеш до по-висши етапи на човешкото съществуване. Чрез християнството всички тези неща са станали по-вътрешни. Тъй като християнството ни е предоставило документи като Евангелието от Йоан – на което само трябва да се позволи да действа и живее в нас – човек може да постигне много и да се издигне до духовни висоти. В предхристиянските времена не е имало такива документи. Човек е трябвало да бъде въведен в скрити мистериозни храмове или центрове и според различните народи по-ниските етапи на посвещението са се различавали. В по-висшите етапи националните особености са били без значение и са били еднакви за всички народи дори в много по-стари времена.

Бих искал да опиша седемте етапа на посвещение, както са били практикувани в персийския култ към Митра. Това е форма на посвещение, която е била култивирана в цяла Мала Азия, в Гърция и Рим, и дори до басейна на Дунав е била практикувана чак до християнската епоха. Дълго време е било възможно да се премине през тези етапи дори в скритите култови центрове и храмове в Египет, които често са били издълбани в солидната скала. Те са били достъпни само за онези, които са ги опознавали като морално напреднали ученици и посветени след строги изпити.

Първата степен е била „Гарванът“. Като гарван, неофитът е пренасял знанията, придобити във външния сетивен свят, в духовния живот. Идеята за гарвана се е задържала в митовете и сагите. Има гарвани на Вотан, гарвани на Илия, а в германската сага за Барбароса гарваните са посредници между императора, омагьосан в планината, и външния свят. В мистериите на Митра „Гарванът“ е означавал степен на посвещение.

Втората степен била тази на „Окултния“. Това било името на някой, който вече бил получил някои важни окултни тайни.

Третата степен беше тази на „Боецът“. Това бяха посветени, които чувстваха висшето си аз до степен, в която разбираха поговорки, като например тези, които се намират във втората част на „Светлина по пътя“: „Стой настрана в предстоящата битка и макар да се биеш, не бъди воинът.“[1]Само посветен от трета степен може да разбере подобни изказвания. Това не означава, че обикновеният човек не може да достигне до определено разбиране. Всеки има висш аз и ако човек е способен да се отрече от нисшия си аз и да го направи слуга на висшия аз, тогава може да каже в известен смисъл: „Въпреки че се бориш, ти не си боецът“. Но едва когато човек достигне определен етап на посвещение, той наистина разбира какво означава това изречение. Това, което преди е смятал за висши интереси, се превръща в просто второстепенни интереси, просто слуги на боеца.
Четвъртата степен се постигала, когато се постигнала пълна вътрешна хармония и спокойствие, равновесие и сила. Тази степен се наричала „Лъв“. Такъв посветен бил развил окултния живот в себе си до такава степен, че можел да го представя не само с думи, но и с дела.
Междувременно съзнанието на човек, преминал през тези четири етапа на посвещение, се разширяваше все повече и повече. Той се идентифицираше с все по-големи групи от хора. Всички тези имена имат скрито значение. Например изразът „Окултният“. Какво е човек, както го виждаме пред себе си? Той е това, което е в него. Като Гарван, посветен от първа степен – той се опитва да преодолее това, което е само в него. Тогава интересите му се разширяват. Какви са хората около него, какво чувстват и какво желаят, се превръща в негово собствено чувство и негова собствена воля. Термините са въведени във времена, когато все още е имало общности, които са били сродни разширени семейства. Как се е възприемало такова семейство? Казвало се е, че те са членове на духовно семейство, проследяващо чак до обща предкова двойка – членове на скрито его.
Посветен от втора степен, „Окултен“, облагородил егото си дотолкова, че то станало его на неговата общност; той направил интересите им свои. Окултната същност на човешката общност можела да живее в него. Когато егото на такава човешка общност станало его на отделен посветен, тогава тази общност станала негово обиталище. „Боецът“ се сражавал за по-голямата общност. В древна Палестина човекът, обозначен като „Лъв“, бил този, който се бил издигнал, за да обхване съзнанието, егото на цяло племе. „Лъвът“ на племето на Юда е термин, прилаган към някой, който е достигнал такъв етап на посвещение, че е носил в себе си егото на цялото племе.
Посветеният от пета степен беше преодолял личността си дотолкова, че можеше да приеме народната душа. Народният дух живееше в него. В Персия такъв посветен се наричаше „персиец“. В Гърция биха го нарекли „гърк“, ако това беше обичайно. Какво означава тази степен? За него всичко индивидуално е изчезнало и

съзнанието му е станало едно с цялото. Това представлява по-висше състояние на съзнанието.
Днес е различно. Поради разделянето на всички общински групи, срещаме съвсем различни етапи на посвещение. Но по времето на раждането на християнството все още е имало значение, когато се е говорило за души, посветени в пети клас. Можете да проверите това в Евангелието от Йоан. Вземете първа глава, стих 45:
„Филип намира Натанаил и му казва: Намерихме Този, за Когото писаха Моисей в закона и Пророците, Иисус от Назарет, син на Йосиф. А Натанаил му каза: Може ли от Назарет да произлезе нещо добро? Филип му каза: Ела и виж. Иисус видя Натанаил да идва към Него и каза за него: Ето истински израилтянин, в когото няма лукавство!“
Натанаил е признат тук за посветен от пета степен. Това означава, че той се е научил да знае какво за нас, хората, е същността на живота, Дървото на живота. По-рано в живота човек вкусва от плода на Дървото на познанието. Човек се наслаждава на плода на Дървото на познанието в момента, в който е способен да си каже „аз“. Когато висшето, духовното, в човека се пробуди, може да се случи така, че Бог да го защити. Йехова се е загрижил човекът, след като е ял от Дървото на познанието, да не яде и от Дървото на живота, преди да е готов за това. Посветеният от пета степен научава какво облекчава това безпокойство и какво го издига отвъд всяка смърт и всичко преходно. Това е духовният елемент.
Как може духовният елемент да се установи в човека? За някой, който е проникнал по-дълбоко в теософията, това е нещо, което тече през целия свят. За този, чието зрение е способно да проникне във висши светове, всичко, което е, поначало, етап на вътрешно развитие дори на висши планове, се изразява първоначално на астралния план като картина. Когато човек достигне петата степен на посвещение, той винаги вижда картина на астралния план, която преди не е виждал - картината на дърво, фино разклонено, бяло дърво. Тази картина на астралния план, която трябва да се приема като символ на петата степен на посвещение, се нарича Дървото на живота. За този, който е достигнал тази точка, се казва, че е седял под Дървото на живота. Така Буда е седял под Дървото на Бодхи, а Натанаил - под Смокиновото дърво. Това са термини за картината на астралния план. Това, което се вижда, са отражения на вътрешни - дори телесни, вътрешни неща. Дървото на Бодхи е само астрален огледален образ на човешката нервна система. Този, който чрез посвещение е способен да насочи погледа си навътре, вижда вътрешния си живот, дори телесния си вътрешен живот, проектиран, отразен във външния астрален свят. Така че виждате какво се има предвид в тази глава от Евангелието от Йоан. Натанаил е адресиран като този, който знае. Подразбира се: Ние се разбираме. „Исус му каза: Преди това Филип те повика, когато беше под смокинята, те видях.“ Това означава, че ние сме братя от пета степен на посвещение. Това е разпознаване между посветените. „Натанаил отговори и му каза: Рави, Ти си Божият

Син, Ти си Израилевият Цар.“ Виждате, че разпознаването е пълно. Исус му отговори и каза, че ще стане очевидно, че той е повече от посветен от пета степен. Той каза: „Понеже ти казах, че те видях под смокинята, ти вярваш; ще видиш по-велики неща от тези.“

Бих искал също да насоча вниманието ви към разговора с Никодим, който ще намерите в трета глава. Там са важните думи: „Истина, истина ти казвам: ако се не роди някой от вода и дух, не може да влезе в царството Божие.“ Какво означава да се родиш отново и да видиш царството Божие? Това означава да си събудил висшето си „аз“, да се родиш така, че вечната сърцевина на съществото ти да се пробуди. Какво означава да влезеш в небесното царство? Това означава да видиш не само отражението на Девачан тук на земята, както го виждаме през физическите си очи, но и да видиш директно самото това царство. Само онзи може да направи това, който не само е роден за този физически свят, но е роден втори път.

Вземете това, което използвах, като сравнение, но такова, което е повече от сравнение. Вземете го буквално. Да се родиш означава да преминеш от ембрион към етап, в който човек възприема външния свят със сетивата. Ако човек не премине през ембрионален етап, никога не може да бъде готов да се роди. Тези, които познават този етап, също знаят, че обикновеният живот е ембрионален етап за висшия живот. Това ни води дълбоко в смисъла на обикновения живот. Може да е доста лесно за някой, който насочва погледа си към духовния свят, да се убеди, че има такъв свят и че човек е негов гражданин. Тогава той би могъл да продължи да пренебрегва физическия свят и да вярва, че човек не може да се откаже от него достатъчно бързо и че трябва да умъртви плътта, за да достигне по-скоро духовния свят. Това показва невежество. Толкова е безсмислено, колкото да не позволим на човешкия ембрион да узрее, а да го доведем на света на два месеца и да очакваме той да живее там. По същия начин, за висшия свят човек трябва да се развива, за да стане зрял. Такъв е този, който е развил висшето си аз. Физическият свят е училището. Този, който е развил егото си тук, е готов да влезе в небесното царство, което означава да се роди отново. Човек трябва да преминава през раждане и смърт отново и отново, докато не постигне пълна зрялост, за да влезе в самия духовен свят, така че вече да не се нуждае от физически органи. Така трябва да осъзнаем, че всичко, което правим посредством очите, ушите и другите си сетива, е работа, извършена за по-висшия живот.

Разбира се, често сме казвали, че човек трябва да развие висши сетива, че трябва да развие чакрамите или свещените колела, които му позволяват да влезе в духовния свят и да го види. Но как той стига до тези свещени колела? Чрез работата си на физически план. Тук е мястото на подготовката. Нашата работа тук подготвя органите за един висш свят. Както човешкото същество е подготвено в тялото на майката, така и в тялото на великата майка на света – където се намираме, докато водим физическия си живот – е подготвено това, което е необходимо, за да ни

направи възможно да виждаме и действаме във висши светове. Напълно оправдано е да се говори за висш свят и да го цени по-високо от нашия нисш свят, но трябва да използваме тези термини само в технически смисъл. Всички светове са, по принцип, еднакво валидни изрази на висшия принцип, в различни форми. Не бива да презираме никой свят. По този начин се учим да се отнасяме правилно както към нисшия, така и към висшия свят. Това е изискването за навлизане в третата глава на Евангелието от Йоан.

Трябва да се разбере, че Исус говори на Никодим за истинско прераждане и че преди всичко иска да му напомни, че погледнат по този начин, обикновеният, ежедневен живот трябва да се прероди като по-висш живот и да бъде разпознат като такъв. Който прочете тази глава наистина внимателно, ще види, че това се има предвид.

Много кръгове обвиняват теософията, че тя учи за прераждането – постепенното съзряване на човечеството чрез прераждане и повтарящи се земни животи. Твърди се, че християнството не знае нищо за това учение за прераждането. Но всъщност в Евангелието от Йоан има ясно указание, че когато е говорил интимно с учениците си, Исус е проповядвал прераждането. Например, човек може да осмисли деветата глава (изцелението в събота на сляпороденият човек) само ако я основава на идеята за прераждането. Трябва да се помни, че той е говорил на езика, който е бил в употреба по онова време. В Гърция тогава е било обичайно да се говори за силата, която прониква в най-съкровеното същество на човека и го води напред. За гърците и всички други народи от онова време силата, която е превърнала човека в човек и е накарала той да се развива, е била Бог. Външен Бог, Бог в отвъдния свят, е бил непознат по онова време. Затова това, което живее в човека, се е наричало Бог в човека. Така, ако се е говорило за Бога на Авраам, Бога на Исаак и Бога на Яков, се е имал предвид висшият Аз. Човек може да разбере Стария завет само ако оцени тази концепция за Бога. Исус също говори за Бога, живеещ в човека, когато разговаря интимно с учениците си: „Учениците му го попитаха, казвайки: Учителю, кой е съгрешил, той или родителите му, та се е родил сляп?“ Исус отговори: „Нито той е съгрешил, нито родителите му, а за да се явят в него делата Божии.“

Тези три изречения говорят достатъчно ясно. Нито той е съгрешил във физическото си тяло, нито родителите му; следователно еврейският закон, че Бог ще накаже греховете на бащите върху децата до толкова поколения, не е валиден. Но делата Божии в човека ще се проявят, т.е. аз-ът в човека, който преминава през всичките му въплъщения. Тези думи, които Исус каза на учениците си, не биха могли да бъдат по-ясни. Знаете ортодоксалното обяснение. Помислете, ако някой е имал предвид това, което трябва да се каже тук: Славата Божия трябва да се прояви в сляп човек. Това предполага, че е било уредено някой да бъде сляп, за да може Исус да го изцели и славата Божия да се прояви. Може ли това да се съчетае с истинското

християнство? Не. Християнството би било морално деградирало. Тълкуван теософски, този образ носи наистина красиво и благородно значение.
Винаги е било така, когато Исус е говорил интимно с учениците си. Че е било така, е разкрито особено в сцената, известна като преображението. Не е обаче в Евангелието от Йоан. Намираме го в седемнадесета глава на Матей и в девета глава на Марк. В Йоан не се намира. Единственото позоваване, което би могло да има някаква връзка с това, е пасажът в дванадесета глава, стих 28: „Отче, прослави името Си.“ Тогава дойде глас от небето, който казваше: „Прославих го и пак ще го прославя.“ И по-нататък в стих 31: „Сега е съдът на този свят. Сега князът на този свят ще бъде изхвърлен вън. И Аз, ако бъда издигнат от земята, ще привлека всички при Себе Си.“ Това каза Той, като показа от каква смърт ще умре. Хората Му отговориха: „Чухме от закона, че Христос пребъдва довека; как казваш Ти: Човешкият Син трябва да бъде издигнат? Кой е този Човешки Син?“ Тогава Исус им каза: „Още малко време е светлината с вас. Ходете, докато имате светлината, за да не ви обземе тъмнина. Защото, който ходи в тъмнината, не знае къде отива. Докато имате светлина, вярвайте в светлината, за да бъдете чеда на светлината.“
Сцената на преображението откриваме у всички евангелисти, с изключение на св. Йоан. Това е важно. Нека изясним значението на тази сцена. Какво се случва? Исус отива с тримата си ученици – Петър, Яков и Йоан – на планината: това означава във вътрешното светилище, където човек бива посветен във висши светове и където също говори на окултен език. След това се казва: учителят завел учениците си на планината – това означава, че той отишъл на мястото, където им разказал притчата. Учениците били възнесени в по-висше състояние на съзнание. Тогава те видели това, което не е преходно, а вечно. Появяват се Моисей и Илия, а с тях и самият Исус. Какво означава това? В окултната наука думата Илия означава същото като Ел – целта, пътят. Моисей е духовно-научната дума за истина. С факта, че се появяват Илия, Моисей и Исус, вие имате фундаменталната християнска истина: Аз съм Пътят, Истината и Животът. Самият Исус казва – това е фундаментална християнска мистична истина – „Аз съм Пътят, Истината и Животът.“ (Йоан 14:6)
Важното е, че тук вечното е показано в противовес на временното и учениците виждат в свят, който се намира отвъд този свят. След това те казали на учителя: „Всичко това е трябвало да се случи едва след като Илия се е върнал.“ Така те му говорили, сякаш прераждането се е приемало за нещо естествено, както и в много други пасажи от евангелията. Йоан попитал: „Ти Илия ли си се върнал?“ Тогава учителят отговорил: „Илия наистина се е върнал – Йоан Кръстител е Илия. Но хората не го познали. Не казвай това на никого, докато не се върна.“ Тук имаме общата, религиозна, дълбока истина за прераждането, изречена в интимния разговор между учителя и неговите ученици. В същото време тя е записана като завет: „Не казвай това на никого, докато не се върна.“ Това повторно идване се отнася до много по-късно време, времето, когато всички хора ще разпознаят

Христос чрез своето по-висше разбиране. Когато това се случи, тогава Той ще се яви отново при тях.
Така времето се подготвя чрез теософското светоусещане. Христос ще се появи отново в света. Доктрината за прераждането и кармата като общоприета идея е трябвало да бъде оставена настрана до този момент. По това време хората не е трябвало да знаят нищо за прераждането и кармата, така че са били длъжни да приемат живота между раждането и смъртта като нещо особено ценно и важно. Човечеството е трябвало да премине през всички етапи на жизнения опит. До времето на Христос прераждането е било общоприето. Животът между раждането и смъртта е бил само мимолетен епизод. Но след това човекът е трябвало да се научи да приема живота на земята като нещо важно. Крайната форма на това учение е била догмата за вечното наказание и вечната награда. Това е крайна форма. Важното е било всяка човешка индивидуалност, всеки „Богочовек“, да премине през едно въплъщение, в което не знае нищо за прераждането и кармата и в което оценява жизненоважното значение на живота между раждането и смъртта.
Ако четете теософски книги, ще откриете, че времето между двете въплъщения е от петнадесет до хиляда осемстотин години. Това е приблизително същият период от време, както между раждането на Христос и наши дни. Живите тогава се появяват отново днес. Благодарение на това те са способни отново да приемат новото учение. Следователно, теософският поглед наистина е бил подготвен на планината Тавор от Христос Исус. Ако погледнем световната история в общи линии, не бива да мислим, че си имаме работа или с истина, или с грешка, която можем да осъдим. Не става въпрос за абсолютна истина или грешка, а за това кое е правилно за човека във всеки даден момент. Ако седна тук с група момчета на не повече от десет години и започна да ги уча на висша математика, щях да ги уча на истина, но това би било глупост. Трябва да дам на човек това, от което се нуждае, на всеки даден етап от неговото развитие. Не е правилно днес да казваме с ретроспекция, че християнското учение съдържа грешки. Не. За да овладее физическия план, човек трябваше да приеме този един живот сериозно. Разбира се, жреческите мъдреци на Халдея са проповядвали велики духовни истини. Те са донесли обширни знания за духовния свят, но са използвали най-примитивните инструменти и не са знаели как да използват силите на природата в ежедневието. Първо е трябвало да се овладее физическият план. За да се направи това, целият емоционален живот на човека трябва да бъде насочен към него. Християнството е трябвало да подготви човечеството да овладее физическия свят. Това е било постановено, това е заветът от планината Тавор. Това, което се крие зад това твърдение, е нещо прекрасно. Ако човек проникне по-дълбоко, ще открие все повече и повече. Ако искаме да разберем религиозните документи, достигнали до нас от времена, които са имали истинско познание за духовния живот, а не материалистичен начин на мислене,

трябва да осъзнаем, че начинът на мислене е бил толкова различен, че ако се е говорило за човека, се е говорило по съвсем различен начин.
Сега трябва да ви кажа нещо, което, макар и лесно за разбиране интелектуално, е трудно за днешния човек да го схване с цялата си душа. Времето, когато са били писани евангелията, е било зората на християнството. Тогава имената са били използвани по начин, който сега ще обясня. Не се е гледало към външния физически човек, а се е виждало нещо по-висше, духовното, което е проблясвало през него. Името не се е използвало както днес, то е имало значение. Да предположим, че някой се е казвал Яков (Яков). Яков всъщност означава вода. Водата е духовно-научният термин за душевния елемент. Ако нарека някого Яков, казвам, че душата му проблясва през тялото му. С това обозначавам, че той принадлежи към водния елемент. Ако дам името Яков на посветен, той за мен е символ на вода (на иврит - Яков). Яков не е нищо друго освен техническото име за посветен, който управлява по-специално силата на водата в нейния окултен смисъл. Така тримата ученици, които били отведени на планината Тавор, били наречени с техните посветени имена: Яков означава вода, Петър представлява земя или скала (на иврит - Ябаша), Йоан означава въздух (Руах). Следователно Йоан означава този, който е постигнал висшия аз. Това ни води дълбоко в тайните доктрини. Пренесете се назад във времето, когато човекът е притежавал само нисшите принципи - третата Коренна Раса, Лемурийската епоха. Тогава човечеството не е дишало въздух, а е дишало през хриле. Белите дробове и дишането през белите дробове се развиват по-късно. Този процес съвпада с оплождането от висшия аз. Въздухът, според херметичния принцип, е нисшият, който представлява висшият - висшият аз. Ако нарека някого Йоан (Йоханес), тогава той е този, който е събудил висшия си аз, който управлява окултните сили на въздуха. Исус е този, който управлява окултните сили на огъня (Нур). Така в тези четири имена имате представителите на земята, водата, въздуха и огъня. Това са имената на четиримата, които са се изкачили на планината Тавор.

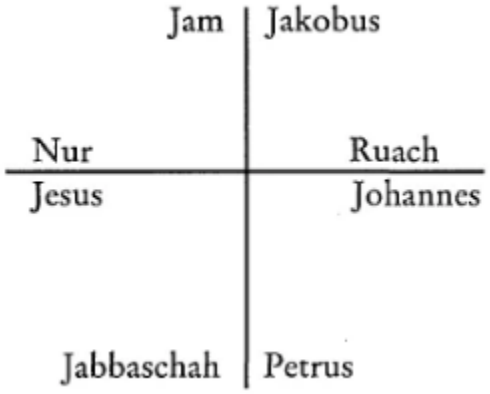

Помислете за тези четири заедно на Планината на Преображението. Там едновременно имате посветените, които управляват четирите елемента: огън, вода, въздух и земя. Какво се случи? Духовно се прояви, че чрез появата на Исус цялата сила на елементите се обнови по такъв начин, че животът, пулсиращ през елементите, премина през нова, важна фаза от своето развитие. Това е преображението, видяно окултно. Ако някой премине през преображението по този начин, ако има в себе си етапите на водата, земята и въздуха и дори се издигне до силите на огъня, тогава той е пробуден, някой, който е преминал през разпятието. Така, в случая с другите евангелисти, тази сцена е само подготовка за по-дълбоката сцена на посвещение на самото разпятие. В Евангелието от Йоан всичко вече е подготвено. Подготвителната сцена не се появява, а само смъртта на Голгота. Ям, Нур, Руах, Яваша – ИНРИ – това е значението на думите на кръста.
Човек може да се задълбочава все повече в религиозните текстове и никога да не завърши обучението си. Понякога, когато чуе подобно обяснение, то звучи натрапчиво. Но всяка стъпка, която ви води по-надълбоко, ще ви предостави доказателство, че не е натрапчиво. Повърхностните обяснения се стремят умишлено да избегнат „дълбините“. Но в тези писания има дълбини. Тези, които знаят нещо, винаги могат да си кажат: вероятно има много повече в него, все още имам много да уча. Това е отношението на благоговение, което можем да проявим към религиозните текстове.
Това благоговение е от изключителна важност, защото ще се превърне в сила в нас, извлечена от дълбините. Има едно важно изречение, което мога само да засегна. В глава 19, стих 33 намираме: „А като дойдоха при Исус и Го видяха, че е вече мъртъв, не Му счупиха пищялите...“ и в стих 36: „Защото това стана, за да се изпълни Писанието. Кост Негова няма да се счупи.“ Знаете, че това напомня за пасаж от една от книгите на Мойсей (Изход 12:46). Правилно разбрано, то има дълбоко значение. То е дълбоко символично, но мога само да го засегна.
Ако се огледате по света, ще трябва да признаете, че човекът, такъв какъвто е сега въплътен в плът, няма власт над живота, нито над това, което стои над живота. Той е само господар на безжизнените неорганични сили. Човек не може да задължи растението да расте или да расте по-бързо. За да го направи, той би трябвало да придобие окултна сила. Много по-малко е способен да овладее това, което е по-висше от жизнените сили. Това, което е способен да контролира, е безжизненият външен свят. Там той упражнява майсторството си в ежедневната си работа върху материалите, които природата му предоставя. Той създава произведения на изкуството, картини на Всемогъщия, но не може да им вдъхне живот. Той може само да копира живота. Той не може да събуди намек за живот в безжизненото, дори в най-възвишените християнски произведения на изкуството. Това е така, защото човекът е обгърнал своите астрални и етерни сили в твърдото, плътно физическо тяло. Така той е стигнал до тази връзка с външния свят - да бъде господар само на

безжизненото. Висшите сили, които не са свързани с физическото, трябва да бъдат събудени и тогава човекът отново ще може да овладее живота. В сегашния си вид той може да контролира само физическите сили, а не самия живот.
Това е свързано с факта, че човешкото тяло, което някога е било меко и гъвкаво, сега става все по-твърдо. Ако се върнете назад в еволюцията, ще видите, че човекът се е променил много. В лемурийската епоха той не е имал скелет. Той се е образувал по-късно. Костите са били последните неща, които са се появили в човешкия организъм. Той ще ги има, докато не се одухотвори отново, докато не събуди отново вътрешните си сили и не научи урока, който може да научи само в това плътно тяло с твърдия му скелет. Христос Исус е този дух, чиято космическа мисия е била да се въплъти в точно такова тяло, за да покаже на човека пътя от този свят към един по-висш свят. Той е водачът и проводникът към по-висшия свят. Това, което трябва да намери пътя си към по-висшия свят, е символизирано от твърдия човешки скелет. Докато човекът не е достигнал етапа на твърд скелет, той не се е нуждаел от Месия. Но за настоящата епоха той се нуждае от Месията, Изкупителя. Следователно е очевидно, че силите в Исус, които са свързани с висшия свят, не засягат днешното човечество. Можем да го изразим, като наречем скелета външност; водата - етерно тяло; кръвта - астрално тяло; и накрая дух.[1]Следователно кръв и вода могат да текат от тялото на Христос. Те нямат значение за настоящия цикъл на човешкото развитие. От друга страна, това, което поддържа цялото, което води човека нагоре към трона на Вечния, това, от което се нуждае, за да научи урока, трябва да се запази невредимо. Това е скелетът, символ на безжизненото в природата. Чрез този скелет Христос е свързан с настоящия цикъл на човешкото развитие. Това е, което трябва да се запази непокътнато, докато човекът достигне по-високи етапи. Можем да проследим това обратно до съответните пасажи в Книгите на Мойсей. Но това може да се направи и друг път.
Днес исках да добавя нещо, което ще ви покаже, че Евангелието от Йоан е неизчерпаемо и колко е пълно със сила и живот. Като го приемаме и абсорбираме, то ни дава сила и живот. Ето защо това евангелие е водещото писание за онези, които желаят да проникнат все по-дълбоко в теософското християнство. Ако теософията трябва да работи за християнството, то от това, преди всичко, тя трябва да започне. Но е ясно, че ако трябваше да ви обясня Евангелието от Йоан в неговата цялост, щеше да ми отнеме цялата зима. Щеше да ми се наложи да го разбера изречение по изречение и тогава ще видите колко дълбоки са думите, приписвани на Йоан, т.е. на този, чието само име показва, че е вестител на висшия аз. Той е представител на въздуха и господар на висшите сили, който, от възприятието на висшия аз, е написал своето Евангелие според св. Йоан.
Би било безполезно и напразно да се опитваме да разберем или критикуваме това евангелие със силите на обикновения интелект. В наше време интелектът е постигнал велики неща, но Евангелието от Йоан не е написано за интелекта. Само

този, който е преодолял интелекта и е способен да го води до висотите на духовната сила, както е направил Йоан, може да разбере неговото евангелие. Теософията би била напълно погрешна, ако би предприела интелектуална критика на това Евангелие от Йоан. Вместо това, тя трябва да се потопи в него, за да го разбере. Тогава бихме видели, че от Евангелието от Йоан може да произлезе нов дух на християнството – не само духът на миналото, но и бъдещо християнство. Ще осъзнаем дълбоката истина на едно от най-красивите и дълбоки изказвания на Христос. От неговите уста ни се казва, че християнството не е нещо, което просто е живяло в миналото, а че същата сила все още живее днес. Вярно е това, което Христос е казал: Аз съм с вас през всичките дни до свършека на времето.